

به نام خدا

با قانون کار آشنا شویم (جلد اول از فصل ۱ تا ۵)

گردآوری و تألیف

علیرضا محبوب

محمدصادق محسنی کبیر

سرشناسه	محبوب، علیرضا، ۱۳۳۷ -
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	با قانون کار آشنا شویم/ علیرضا محبوب، محمدصادق محسنی کبیر؛ به سفارش خانه کارگر جمهوری اسلامی ایران.
مشخصات نشر	تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	ج۲: جدول، نمودار.
شابک	دوره ۳-۱۰۱۵-۰۸-۰۱: ۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۰۵۲-۰۰ ۱ ج ۲: ۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۰۵۲-۰۸-۱۰۵۲-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	ج۲: (چاپ اول: ۱۴۰۰) (فیبا).
موضوع	کار -- قوانین و مقررات - ایران
موضوع	کار -- قوانین و مقررات -- ایران -- آزمون‌ها و تمرین‌ها
موضوع	Labor laws and legislation -- Iran -- Examinations, questions, etc.
موضوع	روابط کارگر و کارفرما -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Industrial relations -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	محسنی کبیر، محمدصادق، ۱۳۶۴ -
شناسه افزوده	خلفه کارگر جمهوری اسلامی ایران
رده بندی کنگره	KMH ۱۲۷۰
رده بندی دیویی	۳۴۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۲۲۱۲۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیبا

www.ketab.ir

ارشدان

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

نام کتاب:	با قانون کار آشنا شویم (جلد اول)
گردآوری و تألیف:	علیرضا محبوب، محمدصادق محسنی کبیر
ناشر:	آموزشی تالیفی ارشدان
ویرایش:	اول
نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
طراح و گرافیکست:	www.irantypist.com
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۰۵۲-۰۰
شابک دوره ای:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۰۱۵-۰۳
شمارگان:	۱۰۰۰
مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com www.arshadan.net
مرکز پخش و توزیع:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵
قیمت:	۶۱۰۰۰ تومان

به نام ایزد دانا که آغاز و انجام از آن اوست

هرگز دل من ز علم محروم نشد   کم ماند زاسرار که مفهوم نشد
اکنون که به چشم عقل در می‌نگرم   معلوم شد که هیچ معلوم نشد

ای دانای بی همتا، ای بخشنده‌ایی که ناخواسته عطا فرمایی و هر نیازمندی را به عدالت بی‌نیاز گردانی، مگر اینکه نالایق باشد و آن عنایت را به بازگونه از دست دهد. در عرصه پیشرفت تکنولوژی در هزاره سوم، هنوز نیاز بر مطالعه کتاب در کنار استفاده از منابع کامپیوتری و اینترنت احساس می‌شود. از این بابت خوشحالیم که می‌توانیم در جهت اعتلای علم، دانش و فرهنگ کشور قدمی هر چند کوچک برداریم.

و من الله التوفیق

دکتر شمس الدین یوسفیان

مدیر مسئول انتشارات ارشدان

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: تعاریف و اصول کلی
۱۴	تعاریف کلی و اصول
۱۴	تعاریف
۱۵	اصول
۱۶	آزمون فصل اول قانون کار
۱۹	فصل دوم
۲۲	مبحث اول: قرارداد کار و شرایط اساسی آن
۲۲	تعاریف
۲۴	آزمون فصل دوم - مبحث اول قانون کار
۳۰	مبحث دوم: تعلیق قرارداد کار
۳۲	تعریف تعلیق قرارداد کار
۳۲	مقررات
۳۴	آزمون فصل دوم - مبحث دوم قانون کار
۳۸	مبحث سوم: خاتمه قرارداد کار
۴۰	موارد خاتمه قرارداد کار
۴۱	مقررات
۴۳	آزمون فصل دوم - مبحث سوم قانون کار
۵۱	مبحث چهارم: جبران خسارت از هر قبیل و پرداخت مزایای پایان کار
۵۱	جبران خسارت
۵۲	پرداخت مزایای پایان کار
۵۳	آزمون فصل دوم - مبحث چهارم قانون کار
۵۵	فصل سوم

۵۶	مبحث اول: حق السعی
۶۱	مبحث اول: حق السعی
۶۱	تعاریف
۶۲	احکام در تبصره‌ها
۶۲	نحوه افزایش دستمزد
۶۳	طرح طبقه بندی مشاغل
۶۳	شرایط پرداخت مزد
۶۴	موارد مجاز جهت برداشت از مزد توسط کارفرما
۶۵	آزمون فصل سوم - مبحث اول قانون کار
۷۹	مبحث دوم: مدت
۸۱	مبحث دوم: مدت
۸۱	تعاریف
۸۲	مدت ساعت کار
۸۳	احکام و تبصره‌ها
۸۳	شرایط اضافه کاری
۸۳	شرایط ارجاع کار اضافی مجاز با تشخیص کارفرما
۸۴	آزمون فصل سوم - مبحث دوم قانون کار
۸۷	مبحث سوم: تعطیلات و مرخصی
۸۹	مبحث سوم: تعطیلات و مرخصی‌ها
۸۹	تعطیلات
۸۹	مرخصی‌ها
۹۱	آزمون فصل سوم - مبحث سوم قانون کار
۹۴	مبحث چهارم: شرایط کار زنان
۹۶	مبحث چهارم: شرایط کار زنان
۹۶	مقررات کلی کار زنان
۹۸	آزمون فصل سوم - مبحث چهارم قانون کار

۱۰۱	.....	مبحث پنجم: شرایط کار نوجوانان
۱۰۳	.....	مبحث پنجم: شرایط کار نوجوانان
۱۰۳	.....	سن به کارگیری
۱۰۳	.....	مقررات
۱۰۳	.....	ساعات کار
۱۰۴	.....	آزمون فصل سوم - مبحث پنجم قانون کار
۱۰۷	.....	فصل چهارم
۱۱۲	.....	مبحث اول: کلیات حفاظت فنی و بهداشت کار
۱۱۲	.....	شورای عالی حفاظت فنی
۱۱۳	.....	احکام
۱۱۶	.....	آزمون فصل چهارم - مبحث اول قانون کار
۱۲۵	.....	مبحث دوم - بازرسی کار
۱۲۸	.....	مبحث دوم: بازرسی کار
۱۲۸	.....	وظایف اداره کل بازرسی وزارت کار
۱۲۸	.....	بازرسان کار
۱۳۰	.....	نکات مهم
۱۳۱	.....	آزمون فصل چهارم - مبحث دوم قانون کار
۱۳۹	.....	فصل پنجم
۱۳۹	.....	آموزش و اشتغال
۱۴۵	.....	مبحث اول: کارآموز و مراکز کارآموزی
۱۴۵	.....	مراکز کارآموزی
۱۴۶	.....	کارآموز
۱۴۷	.....	قرارداد کارآموزی
۱۴۸	.....	آزمون فصل پنجم - مبحث اول قانون کار
۱۵۷	.....	مبحث دوم: اشتغال

مقدمه

به یاد دارم که در سال سوم آموزشگاه حرفه‌ای معادل سوم دبیرستان تحصیل می‌کردم. دبیری جدی و سختگیری که خود ناظم آموزشگاه هم بود مسئولیت آموزش قانون کار ۶۷ ماده‌ای مصوب ۱۳۳۷ را عهده دار بود. آنقدر استاد محترم سختگیر بود که به نقطه و ویرگول هم نمره می‌داد. در پاسخ اعتراضات که از او نمره منفی برای منظور نکردن نقطه یا ویرگول را سوال کردند می‌گفت: ویرگول و نقطه جزئی از قانون است با آنها یا بدون آنها تعبیر و برداشت و اجرای قانون فرق می‌کند. همه را باید آموخت. نقطه و ویرگول و همه علائم ادبی بخشی از قانون تلقی می‌شوند. همه را یاد بگیرید و چیزی جا نیندازید.

این نگاه کار را آنقدر دشوار کرده بود که همکلاسان قانون کار را در اتوبوس و خانه و مدرسه حفظ می‌کردند تا چیزی را فراموش نکنند. کلمه‌ای یا نقطه‌ای پس و پیش نشود. من هم به قانون کار و فراگیری آن علاقمند بودم و همه از نمره نامناسب در این دشت داشتیم، به یاد می‌آورم که شب و روز قانون کار می‌خواندم تا اشتباهی را مرتکب نشوم! و آنقدر خوب خواندم که از افتخاراتم بعدها این بود که در این درس نمره ۲۰ کسب کرده‌ام.

بعدها که من وارد محیط و تشکلهای کارگری نظیر شوراهای اسلامی کار و خانه کارگر شدم از این ره توشه دوران نوجوانی به خوبی بهره‌گرفتم تا آنجایی که در سال ۱۳۵۸ جلساتی برای تهیه پیش نویس قانون کار در محل خانه کارگر هفتگی با حضور نمایندگان کارگری واحدها و کارخانجات تهران تشکیل دادم و پیش نویسی را آماده کردم که در کنار شوراهای اسلامی کار در شهر مشهد ارائه با کار شبانه روزی برخی از نیروهای ساعی و خلاق کارگری همچون شهید حسینی از اعضای شورای اسلامی کارخانجات ایرانخودروی مشهد که یاد و خاطره‌اش گرامی باد، پیش نویس اولیه برای این قانون تهیه شد که بعداً به مجلس شورای اسلامی عرضه گردید. این پیش نویس همچون یک پیش طرح و اقدام اولیه در تمامی نوشته‌ها و پیش نویس هایی که عرضه گردید مورد توجه قرار گرفت.

بنابراین آن جدیتی که حفظ و آشنایی با مفهوم قانون کار پیدا کردم سرمایه من در کمک به تدوین قانون کار گردید. البته بعدها که دولت لایحه قانون کار را به مجلس شورای اسلامی ارائه کرد در آن زمان برادر محترم حسین کمالی رییس کمیسیون کار و امور استخدامی مجلس بود و من به ایشان در تدوین این قانون و پاره‌ای از تغییرات در فصل‌های مختلف کمک کردم. گذشته را سرمایه تهیه قانونی کردم که بسیاری از قانون نویسان معتقدند بعد از قانون اساسی، بهترین قانون کشور قانون کار است و بلکه به واسطه روابط ظریف میان کارگر و کارفرما حساسیت آن را بالاتر در قانون کار و دقت زیادی را در تدوین آن داشته‌اند.